

Napredak

+ Peter Wagner
+ TIMpress, Zagreb,
2020.

Ideja napretka vodila je naša očekivanja i djelovanja više od dva stoljeća. S prosvjetiteljstvom smo počeli vjerovati da se stanje čovječanstva može radikalno poboljšati. Znanstvena, industrijska i Francuska revolucija, a u nekim pogledima i ona socijalistička, bile su prekretnice na tom putu napretka. No od kraja dvadesetoga stoljeća ideja napretka uglavnom je nestala iz javne rasprave. Katkad ga se čak proglašava i mrtvim. Što se dogodilo s njim i zašto smo prestali vjerovati u njega? Wagner analizira povijest napretka te društvena i politička iskustva s napretkom u proteklom dvama stoljećima i dolazi do iznenađujućeg zaključka: ideja napretka bila je pogrešno zamišljena od samog početka i njegov neuspjeh rezultat je toga pogrešnog koncepta. Ako napredak preispitamo na prikladniji način – umjesto njegova kraja možemo imati nov početak. (D. F.)

Društvo umora

+ Byung-Chul Han
+ Mizantrop, Zagreb,
2020.

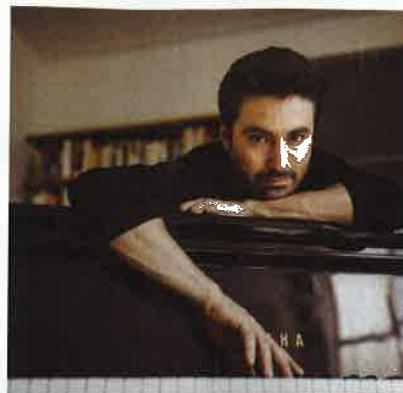
U eseju 'Društvo umora' Han polazi od jednostavne premje: današnjim društvom vlada imperativ 'trebat'. Za razliku od disciplinarnog društva zabrane koje, Hanovim riječima, 'stvara ljudake i kriminalce', današnje društvo uspjeha stvara depresivce i gubitnike. Neprestano izlaganje zahtjevu za unapređivanje, nadilaženje sama sebe, maksimizacije svojeg učinka izaziva sindrom izgaranja (engl. *burnout*). Nekada suočen s disciplinom, čovjek je zadržavao prostor negativnosti, no *animal laborans* kasne modernosti doveden je u situaciju da izrabljuje sama sebe, i to svojevoljno. Umor društva uspjeha samotan je umor. Nasuprot tom umoru Han zagovara umor koji se okreće od Ja i otvara svijetu, pripušta Drugoga. Taj umor poziva na usporavanje, osvrтанje, uspostavu zajednice umornih. (D. F.)

Kulturna politika emocija

+ Sara Ahmed
+ Fraktura, Zagreb, 2020.

Što su emocije i kako one utječu na naše živote, naše odluke, naša tijela? Kad nas pokreću, a kad natjeraju da se zaustavimo? Povezuju li nas emocije kao zajednicu ili nas u svijetu punom kontradikcija sve više razdvajaju? Kakav je odnos između emocija, jezika i tijela? Sve su to pitanja na koja u ovoj knjizi pokušava odgovoriti vođica feministička teoretičarka Sara Ahmed analizirajući popularne i teorijske tekstove i potkrepljujući to s mnogo primjera iz svakodnevnog života. Počinje od konkretnih emocija – boli, mržnje, straha, gađenja, srama i ljubavi – i analizira ih povezujući rasu, rod i seksualnost u svjetlu aktualnih tema poput imigracije, terorizma ili važnosti emocija u feminističkoj i queer politici. Ahmed upozorava na sve veće nepravde suvremenoga života, na činjenicu da pojedine skupine ljudi smatramo nevrijednima emocija. (D. F.)

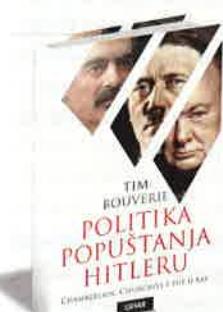

Zagreb Jazz Festival se ne predaje

GLAZBA Iako je većina renowiranih jazz-festivala u Europi otkazana, zagrebački Jazzg nastavlja se unatoč svim nevoljama i izazovima. Od 24. do 26. studenoga u Kinu SC nastupit će Dan Tepfer Trio, Seamus Blake Quartet i Antonio Faraò Trio; koncerti počinju u 19 sati. Ovogodišnji festivalski program prilagođen je situaciji i održat će se uz poštovanje svih epidemioloških mjera. U Zagreb dolaze istinski velikani jazza. Antonio Faraò i Dan Tepfer studirali su klasični klavir na akademiji, nakon čega su se počeli baviti jazzom. Dan Tepfer još svira klasičnu glazbu s brojnim filharmonijskim orkestrima i jako je poznat u svijetu klasične glazbe, osobito po tome što često svira Bacha, odnosno njegove 'Goldbergove varijacije'. Faraòov glazbeni senzibilitet i njegovo izvanredno umijeće melodiskske improvizacije pridonijeli su reputaciji jednog od najcjenjenijih pijanista na međunarodnoj sceni. Seamus Blake radio se u Kanadi, etablirao na njujorškoj jazz-sceni, a 2018. preselio se u Pariz.

Željka Laslavić

- + Kino SC, Zagreb
- + Dan Tepfer Trio,
24. studenoga
- + Seamus Blake Quartet,
25. studenoga
- + Antonio Faraò Trio,
26. studenoga

Politika popuštanja Hitleru

+ Tim Bouverie
+ Naklada Ljevak, Zagreb, 2020.

U posljednje vrijeme u kojem, posebno u Istočnoj Europi, prevladava stajalište da je Drugi svjetski rat počeo popuštanjem Staljina Hitleru i potpisivanjem tzv. Molotov–Ribbentropova pakta o nenapadanju, Tim Bouverie smatra da bi davanje zelenog svjetla Hitleru da krene u rat možda ipak trebalo tražiti u popuštanju britanskih i francuskih političara i, konkretno, Münchenskom sporazumu kojim je Čehoslovačka žrtvovana radi

mira koji je vrlo brzo pregažen. Iscrpna i sveobuhvatna kronologija počinje Hitlerovim imenovanjem njemačkim kancelarom 1933., a završava sedam godina poslije, sredinom 1940., tzv. lažnim ratom. Bouverie pokazuje da je pomirbena politika tridesetih godina dvadesetog stoljeća bila i strateški i moralno spektakularni fijasko. Čak i kad je Hitlerova nezasitnost postala očita, izostala je prikladna reakcija Britanaca i Francuza. (D. F.)